Jüdische Pester Zeitung.

אויף דיעזע צייטונג קאנן מאן
יעדען טאג
פרענומעריערען
אונד דער פרענומעראציאנס-פרייז
בעגינגט מיט דעם טאַגע דעס
ערסטען בלאַטטעס.

דיא רעדאקציאָן בעפינדעט
זיך אין
פעסט
אלט-גאַססע נו׳ 1,
וואָהין מאן אויך דיא פרענומעראַ-
ציאָנסגעלדער צו זענדען בעליעבט.

יודישע
פעסטער צייטונג

דיעזעס בלאַטט ערשיינט
דרייאמאל וואָבענטליך
מאָנטאג, מיטוואָך אונד פרייטאג.

אונד קאָסטעט
— פיר עסטערייך-אונגארן
גאנציעהריג 10 גולדען עסט.-וועהר.
האלביעהריג 5 „ „ „
פיערטעליאהריג 2 גול׳ אונד 50 קר׳ ע.-וו.

פיר׳ס אויסלאנד
גאנציעהריג 11 גולדען עסט.-וועהר.
האלביעהריג 5 גול׳ אונד 50 קר׳ ע.-וו.
פיערטעליאהריג 2 „ „ 75 „ „ „

Nr. 85, ניינטער יאהרגאנג | פעסט, פרייטאג י אב ה׳ת׳ר׳ל׳ז׳. | Pest, den 20. Juli 1877.

דער קריעג.

זייט דעם ערסטען דיעזעס מאָנאטס קעמפ-
פען דיא טירקען מיט גליק אין אזיען אונד מיט
אונגליק אין אייראָפא. זיא קעמפפען אייגענטליך
אין איירא̇פא גאר ניכט, זאָנדערן ציעהען זיך אי-
בעראלל צוריק. דיא טירקען אין איירא̇פא האבען
צוויא גראָס-מעכטיגע מייערן, וועלכע זיא גענען
דאס אנדרינגען דער רוסען העטטען שיטצען קאָנ-
נען. דיא ערסטע איזט דער גראָסע דאָני-שטראָם,
דער ביא איינער גוטען פערטהיידיגונג אונאיבער-
שרייטבאר איזט; דיא צווייטע איזט דאס האָהע
באלקאנ-געבירגע, וועלכעס אם שווארצען מעערע
ביא בורגאש אונד מיסיווריא בעגינגט אונד זיך
איבער קארנאבאר, עשקי-שאגרא ביז טאטאר-
באזארדשיק ציעהט. דיעזעס געבירגע ערדייכט אָפט
איינע האָהע פאָן 4600 פוס, אונד דיעזע געבירגס-
קעטטע צווישען טאטאר-באזארדשיק אונד מיס-
סיוורא איזט ביא איינער נור האלבוועגס-גוטען
פערטהיידיגונג עבענפאללס אונאיבערשטייגבאר.—
אונד זיעהע! דיא רוסען האבען אין דען לעטצטען
פיער וואָכען דיא דאָנויא אונד דען באלקאן מיט
פערהעלטניסמעסיג זעהר קליינען פערלוסטען
איבערשריטטען. —

נאך דעם דאָנויא-איבערגאנגע דער רוסען
צווישען צימניטצא אונד סיסטאָווא האטטען זיא
דרייא ציעלע פאָר אייגען: 1) נאך רעכטס דיא
פעסטונג ניקאָפאָלי, 2) נאך לינקס דיא פעסטונג
רוסטשוק, אונד 3) נאך פאָרנע דאס באלקאנ-
געבירגע אין דער געגענד פאָן עשקי-שאגרא. צו-
ערסט בעגאבען זיך דיא רוסען פאָן סיסטאָווא נאך
בעלא, וועלכעס נאך צוויא געפעכטען פאָן דען
רוסען גענאָממען וואורדע. פאָן בעלא צאָגען דיא
רוסען אם פליסע יאנטרא ביז טירנאָווא. (טירנאָ-
ווא ליעגט וועסטליך פאָן לעשקאָוואַץ אם יאנטרא-
פליסע. אויף אונזערער קארטע איזט דא דער
ארט בלאָס דורך איין רינגל אנגעדייטעט, דער
נאמע דעם אָרטעס איזט אים פערזעהען ווענגע-
בליעבען, וועהרענד אבער אללע איבריגען היער
גענאנגטען אָרטשאפטען אויף דער קארטע גענויא
פערצייכנעט שטעהען.) אויף דיעזער ליניע דעם
יאנטרא-פליסעס ריקטען דיא רוסען וייטער זיד-
ליך ביז עשקי-שאגרא, נאכדעם זיא דאָרט דאס
באלקאנ-געבירגע איבערשריטטען האבען.

נאכדעם נון דיא רוסען איהר ציעל נאך פאָר-
נע ערדייכט האטטען, ווענדעטע זיך איינע צווייטע
רוסישע ארמעע-אבטהיילונג פאָן סיסטאָווא נאך
ניקאָפאָלי, אום דיעזע טירקישע פעסטונג, דורך
וועלכע דער דאָנוי-איבערגאנג ביא טורנול פער-
הינדערט וואר, איינצונעהמען. — אונד זיעהע! נאך
שנעללער, אלס עס זיך דיא רוסען געדאכט, גע-
שאה דיא איינגאהמע דיעזער טירקישען פעסטונג.
ניקאָפאָלי מיט 6000 טירקען, 40 קאנאָנען אונד דען
צוויא קאָממאנדאנטען האססאן אונד אחמעד
פאשא מיסטען זיך ערגעבען, וואָביא אויך נאך דיא
צוויא אין דער דאָרטיגען דאָנויא שטעהענדען
טירקישען קריעגס-שיפפע פאָן דען רוסען גענאָמ-
מען וואורדען. — יעטצט ציעהען נון דיא רוסען
לינקס נאך דער פעסטונג רוסטשוק — אונד וואהר-
ליך! ייר פירכטען, דאס ייר באלד וויעדער
פלאטצליך מיט דער נאכריכט איבערראשט וער-
דען, דאס אויך שאָן רוסטשוק אין דיא הענדע דער
רוססען געפאללען איזט. עס איזט, אלס אָב דיא
טירקייא אין איירא̇פא גאר קיינע ארמעע מעהר
העטטע, אָדער אלס אָב דיא גאנצע קונסט דער
טירקישען קאָממאנדאנטען נור אים לאנגען שטע-
הענ-בלייבען אונד אים שנעללען ריקצוגע בע-
שטעהען ווירדע. —

דער דאָנויא-איבערגאנג דער רוסען קאָננטע
ניכט זאָ פיעל איבערזעהען מאכען אלס איהר באל-
קאנ-איבערגאנג. וועגען דעם דאָנוי-איבערגאנגעס
מוסטען דיא רוסען צוויא מאָנאטע צובריגנען,
ניעמאנד דאכטע דאראן, דאס דער באלקאנ-אי-
בערגאנג נאָך היייער דען רוסען געלינגען ווערדע
— אונד דאָך קאָנטען יעטצט דיא רוסען נור אין
וועניגען טאגען דיא איבערשרייטונג דעס באלקאן
בעווערקשטעלליגען! מאן קאנן זיך נון דענקען,
וועלכע בעשטירצונג דיעזער נייע אונגליקספאלל
אין קאָנסטאנטינאָפעל הערפאָרגערופען האט. דיא
טירקען ערגערן זיך יעטצט איבער איהרען קאָמ-
מאנדאנטען אונד שפרעכען פאָן פערראטה; אבער
זיא פערגעססען, דאס איהרע קאָממאנדאנטען
קיינע גענינגענדע ארמעע אונד קיינע קאססא צור
בעקעמפפונג דער גראָסען רוסישען איבערמאכט
האבען. וויא דער לעזער אויף אונזערער „קארטע
פאָם רוסיש-טירקישען קריעגס-שויפלאטצע אין
איירא̇פא" ערזעהען קאנן, איזט פאָן עשקי-שאגרא
ביז צור אייזענבאהן, וועלכע איבער הארמאנלי
נאך אדריאנאָפעל פיהרט, גאר ניכט זאָ וייט, אונד
עס איזט צו בעפירכטען, דאס דיא רוסען באל-
דיגסט ביז אדריאנאָפעל, וועלכעס דיא צווייטע
הויפט-שטאדט דער טירקייא בילדעט, פאָרדרינ-
גען ווערדען.

אויך אין דער דאָברודשא ווירד דעם פאָרמארשע
דער רוסען קיינע הינדערניססע אין דען וועג גע-
לעגט. אנפאנגס גלייבטע מאן, דאס דער טראיאנס-
וואלל צווישען קיסטענדשא אונד צערנאוואָדא דיא
דריטטע אונאיבערשטייגליכע מייער פיר דיא רו-
סען בילדען ווירד — אונד יעטצט מעלדען רוסישע
דעפעשען, דאס דיא רוסען אויך שאָן דיעזען טראַ-
יאנס-וואלל איבערשריטטען האבען!

גליקליכער אלס אין איירא̇פא איזט דיא טירקי-
שע ארמעע אין אזיען. דאָרט וואורדען דיא שאָן זאָ
ציעמליך וייט פאָרגעריקטען רוססען וויעדער צוריק-
געדרענגט. נאכדעם דיא רוססען צווישען באַראָסים
אונד קארס פאָן מוקטהאר פאשא געשלאגען
וואורדען אונד נאכדעם אים כויה-אזום-געבירגע
אים ריקען דער רוסישען ארמעע איינע רעוואָלו-
ציאָן אונטער דער דאָרטיגען רוסישען בעפאָלקע-
רונג אויסגעבראָכען איזט, מוסטען זיך דיא רוסען
איים דער גאנצען אומגעגענד פאָן קארס איבער-
דיא גרענצע ביז נאך אלעקסאנדראָפאָל צוריקציע-
הען, אונד דיא טירקישע פעסטונג קארס וואורדע
דורך מוקטהאר פאשא פאָן דער רוסישען בעלא-
גערונג וויעדער בעפרייט. אויך פאָן באיאזיד מוס-
טען זיך דיא רוסען איבער דיא גרענצע גאר נאך
עריוואַן צוריק-ציעהען. נור ארדאגאן בעפינדעט
זיך נאָך אימער אין דען הענדען דער רוססען. —
(דיא אורזאכע, דאס אונזערע „קארטע פאָם רוסיש-
טירקישען קריעגס-שויא-פלאטצע אין אזיען" נאָך
ניכט ערשיענען איזט, ווירד דער לעזער אונטער
דען פערשיעדענען נייאינקייטען אנגעגעבען פינדען.)
זאָ זיך נון יעדער טירקען-פריינד איבער דיעזען
טירקישען זיעג אין אזיען פרייט, זאָ ווירדע ער דאָך
ליעבער איינען דעראַרטיגען זיעג דען טירקען אין
איירא̇פא ווינשען. זאָ לאנגע דיא רוסען אין איירא̇-
פא מיט יעדעם טאגע פאָרווערטס דרינגען אונד
זיך דער טירקישען הויפטשטאדט נעהערן, זאָ לאנ-
גע בלייבט אויך דער זיעג דער טירקען אין אזיען
איין בעדייטונגס-לאָזער.

אין מאָנטענעגראָ איזט עס זייט דעם ערסטען
דיעזעס מאָנאטס שטיללע געוואָרדען, נאכדעם
דאָרט סוליימאן פאשא דען מאָנטענעגרינערן גוטע
שלעגע אויסטהיילטע, וואורדע ער נאך בולגאריען
צום קאמפפע געגען דיא רוסען אבבערופען. —
הייטע וויל נון מאָנטענעגראָ דען קאמפף געגען
דיא טירקען פאָן נייעם בעגינגען, אויך דיא
רעוואָלוציאָנערען אין באָסניען אונד דער הערצע-
גאָווינא ריהרען זיך וויעדער — אונד אויך גריע-
כענלאנד האט זיך ענדליך צום קריעגע געגען דיא
טירקייא ענטשלאָססען.

וואס זאגען נון דיא איבריגען איירא̇פעאישען
גראָס-מעכטע צו דיעזעם פאָרדרינגען דער טיר-
קען-פיינדע? דיא וואהרהייט געשטאנדען — אונס
עקעלט שאָן דיא בעשפרעכונג דיעזער אנגעלע-
גענהייט! שאָן זייט פיעלען מאָנאטען ווירד דאפאָן
טאג-טעגליך געשפראָכען, דאס ענדליך דאָך ווע-
ניגסטענס ענגלאנד דעם פאָרדרינגען דער טיר-
קען-פיינדע איינהאלט געביעטען ווערדע — אונד
נאָך אימער וויל זיך ניעמאנד צור הילפע דער
טירקייא ריהרען! — ענגלאנד האט שאָן זייט וואָ-
כען זיינע קריעגס-שיפפע אים מעערע זידליך פאָן
קאָנסטאנטינאָפעל, אהנע דאס מאן נאָך וייסטע,
וואס עס אייגענטליך מיט דענזעלבען בעגינגען
וואָללע. — ביז יעטצט האט עס געהייסען, דאס
דיא געבירגס-קעטטע דעס באלקאן דיא גרענצ-
ליניע בילדעט, ביז וואָהין דיא רוסען פאָרשרייטען
דירפען. זאָבאלד דיא רוסען דיעזע געבירגס-
קעטטע ערדייכען, ווירדע איהנען ענגלאנד צורו-
פען: „האלט! ביז היעהער אונד ניכט וייטער!"
— אונד נון האבען דיא רוסען אויך שאָן דען באל-
קאן איבערשריטטען, זיא שטעהען באלד אָפטליך
פאָן עשקי-שאגרא אן דער אייזענבאהן, וועלכע
איבער אדריאנאָפעל נאָך קאָנסטאנטינאָפעל
פיהרט — אונד נאָך אימער האבען ווייר קיינע
אמטליכע מעלדונג פאָם איינשרייטען ענגלאנדס!

געסטערן אבענדס זינד היער פאָלגענדע דע-
פעשען איינגעטראָפפען:

קאָנסטאנטינאָפעל 18-טען יולי.
דער ביזהעריגע טירקישע אויסווערטיגע מיניסטער
סאפוועט פאשא איזט אבגעזעטצט אונד אנשטאטט
זיינער אַריפי פאשא ערנאננט וואָרדען. עס ווער-
דען אויך נאָך אנדערע מיניסטער אבגעזעטצט
ווערדען. — (וויא עס שיינט, וואָללען דיא טירקען
איהרען צאָרן אן איהרע אייגענען מיניסטער אויס-
לאססען.) — אויך דער אָבער-קאָממאנדאנט
אבדול קערים פאשא ווירד אבגעזעטצט אונד אנ-
שטאטט זיינער זאָלל אָסמאן פאשא צום אָבער-
קאָממאנדאנטען דער טירקישען ארמעע אין איי-
ראָפא ערנאננט ווערדען.

קאָנסטאנטינאָפעל 18-טען יולי.
דיא רוסען אין אזיען ציעהען וויעדער מיט
גראָסען שטרייט-קרעפטען געגען באיאזיד. דיא
רוסען אין איירא̇פא וואָללען פאָן בעלא נאך ראס-
גראד הינטער רוסטשוק ציעהען, דיא טירקען שטע-
הען נון פאָר ראסגראד, וואָ איינע גראָסע שלאכט
ערוואַרטעט ווירד. דיא היטצע איזט זעהר גראָס,
דיא רוסען פאללען וויא דיא היהנער, דא איהנען
אויך דיא לעבענס-מיטטעל נור שווער צוגעפיהרט
ווערדען קאָננען.

אום איהר אונטערשטיטצונגען צו ביטען. וויא אוים קאנסטאנטינאפעל פֿאם 14-טען דיעזעס טעלעגראפֿירט ווירד, זינד אוים אינדיען זאבען 100,000 פֿונד שטערלינג איינגעטראפֿפֿען, וועלכע דיא דארטיגע מאהאממעדאנישע בעפֿאלקערונג דעם סולטאן אלס „בייטראג צו דען קריעגס-קאסטען" געשיקט האט. אויך דער וויצע-קאניג פֿאן עגיפּטען שריעב זאבען אן דיא טירקישע רעגיערונג: ער זייא בערייט, דער טירקייא וויטערע 20,000 מאנן אויף זיינע אייגענען קאסטען צור פֿערפֿיגונג צו שטעללען. — זא געהט'ס, ווענן מאן קראפֿטלאז איזט, וויל ניעמאנד עטוואס העלפֿען. צייגט מאן זיך אבער לעבענס-פֿעהיג, דא פֿערמעהרט זיך אויך דיא צאהל דער פֿריינדע, דא דיאזעלבען יא איינסט אויף איינען „געגען-דיענסט" האפֿפֿען קאננען. —

*(דיא שטיממונג אים רוסישען הויפט-קווארטיער.) איין ענגלישעס בלאטט שרייבט היעריבער: מאן טיישט זיך געוואלטיג, ווענן מאן גלויבט, דאס דער רוסישע קאיזער אין זיינעם הויפט-קוואַרטיערע עטוואַ צו „אונטערהאלטונגען" גענייגט זייא. דערזעלבע איזט פֿיעלמעהר זעהר ניעדערגעשלאגען וועגען דער רעוואלוציאנערען בעוועגונג, דיא אין גאנץ רוסלאנד זיך בעמערקבאר מאכט. אין אללען גראסערען שטעדטען רוסלאנדס ערהעבט דיא בעפֿאלקערונג דען רוף: „וויר זינד פֿערראטהען!" אללעס פֿאָרדערט דיא איינפֿיהרונג איינער „קאנסטיטוציאן" אונד אבזעטצונג דער געגענווערטיגען פֿעלדהעררען, וועלכע נאך ניכט אים שטאנדע וואַרען, אויך נור איינען איינציגען בעדייטענדען זיעג איבער דיא טירקען צו ערריגנען. — דער קאיזער פֿירכטעט דענן אויך, דאס איינע ניעדערלאגע דער רוסישען ארמעע אויף אייראפעאישעם קריעגסשויאפלאטצע, וויא איינע זאלכע אין אזיען שטאטטגעפֿונדען, איינען אללגעמיינען אויפשטאנד אין רוסלאנד צור פֿאלגע האבען מיסטע. דעם קאיזער איזט עס זעהר לייד, זיך איבערהייפט אין איינען קריעג איינגעלאססען צו האבען. ער ליעס זיך פֿאם קראָן-פרינצען צו דיעזעם גאנץ איבערפֿליססיגען קריעגע פֿערלייטען. צווישען פֿאטער אונד זאהן הערשען דאהער גאנץ ערנסטע שטרייטיגקייטען. זייט מעהרערען טאגען האט זיך דער קראָן-פרינץ ביים קאיזער גאר ניכט מעהר זעהען לאססען. (דער איבערגאנג דעם באלקאנ-געבירגעס זייטענס איינער רוסישען ארמעע דירפֿטע אינדעם דען קאיזער בערייטס איינינערמאססען בערוהיגט האבען. יעטצט דירפֿטע דער קראָן-פרינץ זיינעם קאיזערליכען פֿאטער צורופֿען: מיינע קריעגס-פאליטיק ווירד זיך ענדליך דאך אלס איינע גליקליכע ערווייזען!)

דיא נייעסטען דעפעשען.

וויען 17-טען יולי. דיא ענגלישע רעגיערונג האט זיך דורך איהרען געזאנדטען אין קאנסטאנטינאפעל בערייט ערקלערט, איינע ארמעעאבטהיילונג נאך דער טירקישען הויפטשטאדט צו ענטזענדען, דא דער סולטאן יעדאך פֿירכטעט, דאס ענגלאנד דאס איינמאל בעזעטצטע קאנסטאנטינאפעל זיך האלטען קאננטע, וויל ער אין דיעזען פלאן ניכט איינוויללינגען. דער סולטאן שטעללט דיא פֿאָרדערונג, דאס ענגלאנד פֿאר אללעם מיט דער טירקייא איין „בינדניס" אבשליעסע. נור אין דיעזעם פֿאללע ווירדע דער סולטאן ערלויבען, דאס קאנסטאנטינאפעל פֿאן ענגלישען סאלדאטען בעזעטצט ווערדע.

פעטערסבורג 17-טען יולי. איבער דיא איינגאהמע פֿאן ניקאפאלים ווירד היעריהער נאכטרעגליך נאך פֿאלגענדעס בעריכטעט: ניכט בלאס דיא בעזאטצונג דער פֿעסטונג געריעטה אין רוסישע געפֿאנגענשאפֿט, זאנדערן אויך איינע טירקישע ארמעע-אבטהיילונג, דיא אונטער אכמעד פאשא צור הילפֿע הערביינעאיילט וואר. אין דיא הענדע דער רוסען פֿיעלען איבערדיעס 40 קאנאנען אונד צווייא טירקישע קריעגס-שיפֿפֿע.

קאנסטאנטינאפעל 17-טען יולי. דען רוסען איזט עס ניכט געלונגען, דיא איבערגענגע איבער דאס באלקאנ-געבירגע ענדגילטיג צו בעזעטצען. סוליימאן פאשא, דער זיעגער פֿאן מאנטענעגרא, איזט זאבען אין דער דאברודשא איינגעטראפֿפֿען, וואָ ער דאס קאממאנדא איבער דיא דארט בעפֿינדליכע טירקישע ארמעע איבערנאהם. דיא רעגיערונג האט דיא בעפֿאלקערונג אין קאנסטאנטינאפעל פֿאן דעם ערפֿאלגטען איבערשרייטען דעם באלקאנס דורך דיא רוסען אמטליך פֿערשטענדיגט. זיא ריכטעט אן דאס פֿאלק דיא אויפֿפֿאָרדערונג, דיא ארמעע אים אללען קרעפֿטען צו אונטערשטיטצען. איינע וויטערע אויפֿפֿאָרדערונג איזט אן אללע וואפֿפֿען-פֿעהיגען געריכטעט, דאס זיא איהרען ברידערן אויפֿס שלאכטפֿעלד צור הילפֿע איילען, אום דען איינדרינגענדען פֿיינד צוריקצושלאגען. דיא טירקען בערייטען איינע איבערראשונג אויף דעם קריעגס-שויאפלאטצע אן דער דאנויא פֿאר. (וויר מאכטען דיעזע „איבערראשונג" שאן גערנע זעהען. איבריגענס פֿערשטעהען וויר ניכט, וויא מאן דענן איינע „איבערראשונג" אים פֿאָרהיניין אללער וועלט פֿערקינדען קאנן. וואס מאן מיט פֿאללען באקען אין דיא וועלט היגויסשרייט, האָרט עבען אויף, איינע „איבערראשונג" צו זיין!)

בוקארעסט 17-טען יולי. ביי דער איינגאהמע פֿאן ניקאפאלים האבען אויך צווייא רומענישע רעגימענטער לעבהאפֿטען אנטהייל גענאממען. דער רוסישע קאממאנדאנט בעוואונדערטע דען העלדענמוטה, דען דיא רומענישען סאלדאטען ביי דיעזער געלעגענהייט בעוויעזען האבען. (דיעזער רומענישען גראס-שפרעכערייא איזט קיים צו גלויבען. דאס וויססען וויר בלאס, דאס איינמאל דיא רומענישען סאלדאטען איבער דיא דאנויא זיך וואהל געוואגט, ביי דעם ערסטען קאנאנען-שוס זייטענס דער טירקען יעדאך וויא דיא שול-ביבען דיא פֿלוכט ערגריפֿפֿען.)

פֿערלאזונג
דער סאלם-לאזע.

ביי דער אם .16 יולי 1877 פֿאר גענאממענען ציעהונג דיעזער לאזע ווארדען פֿאלגענדע נוממערן מיט דען נעבען בעצייכנעטען געווינסטען געצאגען. אונד צוואר: פֿיעל דער הויפטטרעפֿפֿער מיט 20000 גולדען אויף נומ' 84976; — דער 2-טע טרעפֿפֿער מיט 2000 גולד' אויף נומ' 39656 — אונד דער 3-טע טרעפֿפֿער מיט 1000 גולד. אויף נו' 43196. פֿערנער געווינגען יע 200 גול' נו' 22108 אונד 31010; יע 120 גולד. נו' 9893 59987 61753 88558; — יע 110 גולד. נו' 10616 14447 31348 44414 65135 81403 86604 אונד 94256; — יע 100 גולד. נו' 2354 10367 20352 20957 24717 37572 41447 46099 64498 71021 72514 75790 אונד 79558.

געשעפטסבעריכט

ווייצען 20 — 25 קר' פער מעטער-צענטנער געשטיעגען.

ווייצען פער סעפטעמבער-אקטאבער 11.25 — 11.30 גולדען.

האפער פער סעפטעמבער - אקטאבער 6.85 — 6.96 גולד.

קוקורוץ פער יולי-אויגוסט 6.50—6.60 גולדען.

רעפס (קאהל) פער אויגוסט-סעפטעמבער 18⁶/ – 19 גול. באנאטער יולי-אויגוסט 17⁷/— 18¹ גול'.

וויענער שלאכט-פֿיעהמארקט. דער אויפטריעב אויף דעם וויענער שלאכט-פֿיעהמארקטע אם 16-טען ד. מ. בעטרוג 4467 שטיק, דאפֿאן וואַרען: 2930 אונגארישע, 1210 פאלנישע אונד 327 דייטשע. — דאס געשעפֿט וואר שלעכט. דיא פרייזע שטעללטען זיך פער 100 ק': אונגארישע מאסט-אקסען 57 — 60 גולד. — פאלנישע 56 — 60 גולד. דייטשע 58—61 גולדען. —

פֿעראנטוואָרטליכער רעדאקטער: מאיר ברי"ר רייז.

קאנכורז.

אין דער היעזיגען געמיינדע איזט דיא שטעללע איינעס שוחט ובודק וועלכער איין גוטער בעל קורא אונד תפלה זיין מוס, לענגסטענס ביז ר"ח חשון הבעל"ל צו בעזעטצען. יאהרעס-געהאלט 300 גול' נעבסט פֿרייער וואָהנונג אונד נעבענעמאָלומענטען. בעווערבער אים דיעזע שטעללע מיססען מיט קבלות פֿאן אנערקאנגט אָרטהאָדאָקסען ראבּבינען פֿערזעהען זיין אונד לענגסטענס ביז ר"ח אלול הבעל"ל צור פראבע ערשיינען. נור דעם אקצעפטירטען ווערדען 25 גולדען רייזע-שפעזען פֿערגיטעט.

ביהאר דיאסעג אים יולי 1877.

דער געמיינדע-פֿאָרשטאנד.

פֿרוכט- אונד מעהל-פרייז-טאבעללע.

פֿריכטע		קוואליטעט פער העקטאל.	פער 100 קילאגר.
ווייצען	ניעדער באנאטער	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	"	—	—.——.—
"	טהייס	74·6	12.40—12.60
"	"	75·5	12 75—12.65
"	"	76·4	13.——13 20
"	"	77·3	13.30—13.40
"	"	78·3	13 60—13.80
"	"	79·2	—.——.—
"	"	80·1	—.——.—
"	פעסטער באדען	74·6	11 60—11.80
	"	75·5	12.——12.10
"	"	76·4	12.20—12.30
"	"	77·3	12 65—12.70
"	"	78·3	12.90—13.—
"	"	79·2	—.——.—
"	"	80·1	—.——.—
"	ווייסענבורגער	74·6	12 45—12 65
"	"	75·5	12.50—13.—
"	"	76·4	13 05—13 25
"	"	77·3	13.35—13 45
"	"	78·3	13.65—13 85
"	"	79·2	—.——.—

פֿריכטע	קוואליטעט פער העקטאל.	פער 100 קילאגר.
קארן	72	9.60—9.40
גערסטע מאלץ	62	—.——.—
גערסטע פוטטער	62	—.——.—
האפער	41	6.80—6.60
קוקורוץ באנאטער		6.60—6.50
אנדערער	73	6.60—6.40
הירזע		5.75—5.25

טערמינע		פער 100 קילאגר.
ווייצען	פער סעפטעמבער	11.25
"		—.—
קארן	פריהיאהר	—.—
קוקורוץ		6.50—
גערסטע		—.—
האפער	סעפטעמבער	6.85—
"		—.—
רעפס		18.—

באללען-מעהל		קר' פל.
נומער	0	25 —
"	1	24 20
"	2	23 40
"	3	22 40
"	4	21 40
"	5	20 —
"	6	19 —
"	7	17 50
"	8	16 50
"	8½	15 —
שפיריטוס: אלטע פעסטהער פראמפטע		33.—
נייע פערמאנענטע		31.—

קורז-טאבעללע פֿאם 17. יולי

געלד-קורז

	קר' פל.
זילבער-אגיא	109 45
דוקאטען	5 95
קייזערליך-אונגארישע 8 גולדען גאלד-שטיק (20 פראנקס)	10 —
נאפאלעאנדאר	10 —
דייטשע רייכסבאנקנאטען	61 60
20 מארקשטיקע	12 28
פאפיער רובעל	1 29

לאזע.

	קר' פל.
1839-ער ראטהשילד-לאזע גאנצע	320 —
דעטטא פֿינפטעל	320 —
1854-ער 4 פראצענטיגע שטאאטס-לאזע	109 —
1860-ער גאנצע	114 25
דעטטא פֿינפטעל	122 —
1864-ער לאזע צו 100 גולדען	132 75
דעטטא 50	132 25
[illegible] רעגולירונגס	21 50
[illegible]-לאזע	14 —
[illegible]-לאזע	160 —
רודאלף-לאזע צו 10 גולדען	30 —
דאנוי-דאמפשיפפאהרטס-לאזע	93 25
אינסבריקער לאזע	17 —
קעגלעוויטש צו 10 גולדען	12 75
קראקויער 20	14 75
אפנער 40	27 50
פאלפי 40	28 50
רודאלפסלאזע 10	13 50
[illegible]-לאזע 40	39 75

לאזע.

	קר' פל.
זאלצבורגער לאזע צו 20 גולדען	15 50
סט. גענאיס „ „ 40	29 75
[illegible] „ „ 20	21 50
[illegible] „ „ 100	120 —
דעטטא „ „ 50	60 —
וואלדשטיין „ „ 20	23 —
ווינדישגרעטץ „ 20	25 25
אונגארישע פרעמיען-לאזע צו 100 גולד.	74 25
דעטטא צו 50 גולדען	74 75
וויענער לאזע	91 75

ווערטה-פאפּיערע.

	קר' פל.
אונגארישע גרונדענטלאסטונגען	75 80
טעמעשוואר-באנאטער	74 25
זיעבענבירגישע	73 40
גאליציאנישע	84 —
בוקאווינער	82 25
אונגארישע אייזענבאהן-אנלעהען	98 50
ווייןצעהענט-אבלעזונגס-אבליגאציאנען	75 —
פפאנדבריעפע דער אונגארישען באדענקרעדיט צו 5 איינהאלב פראצענט	90 —
דער אונגארישען היפאטעקען באנק צו 5 איינהאלב פראצענט	79 50
דער אונגארישען אללגעמיינען באדענקרעדיט-אינסטיטוטס צו 5 אונד איינהאלב פראצענט	—.—
דעטטא צו 6 פראצענט	—.—
דער פעסטער קאממערציאל-באנק	82 50

Eigenthümer u. verantwortlicher Redakteur M. REIS
Budapest, 1877. Druck v. M. Burian, Marokkanerhof.

דע ליאָן" האט יעדאָך דען גאנצען געהײמען פּלאַן דעם מארשאללס מאַק מאהאָן זאָעבען ענטהיללט. מאק מאהאָן האט נעמליך אײנע הײראטהס-פֿעהיגע טאָכטער, מיט דער ער זיך דען יונגען לולו נאפּאָלעאָן צום שװיעגערזאָהנע אײנזעטצען װילל. אלס „גדן" האט מארשאלל מאק מאהאָן זײנעם ציקינפֿטיגען שװיעגער-זאָהנע ניכט געריננערעס אין אויסזיכט געשטעללט, אלס דען — פֿראנצאָזישען קאיזער-טהראָן! דיעס דער גרונד, אין פֿאָלגע דעססען דער פּרעזידענט דער רעפּובליק זאָ פֿיעל אײפֿער ענטװיקעלט, אום דיא רעפּובליק אין פֿראנקרײך מיט הילפֿע אײנעס ריקשריטטס-מיניסטעריומס צום שטורצע צו ברינגען. — נון, עס האבען אללערדינגס צײטען געגעבען, װאָ שטאאטען „ערהײראטעט" װערדען קאָנטען, אינדעם אײן מאָנארך זײנעם שװײגער-זאָהנע אײניגע פּראָװינצען אבטראט. דיעזע צײטען זינד יעדאָך פֿאָראיבער. דיא פֿאָלקער לאססען זיך ניכט מעהר פֿערקײפֿען אָדער פֿערשענקען נאך דעם בעליעבען דעם הערר-שערס. קײן מאָנארך װירדע עס הײטע מעהר װאגען, אײנען טהײל זײנעס שטאאטעס אײנעם אנדערן אבצוטרעטען. פֿיעל װעניגער דירפֿטע דיעס װאָהל אײנעם מאק מאהאָן געלינגען, דער דאָך קײן מאָנארך, זאָנדערן בלאָס פּרעזידענט אײנער רעפּובליק איזט, דעססען הערשאפֿט מיט דעם יאהרע 1880 אָהנעהין בערײטס אבלײפֿט. אונס װילל עס דאהער שײנען, דאס דער יונגע לולו נאפּאָלעאָן דורך אײנװיללינגונג אין דיעזעס הײראטס-פּראָיעקט זיך נאך זעהר פֿיעל געשאדעט האבען דירפֿטע. דאס פֿראנצאָזישע פֿאָלק האט פֿאָלל-קאָממען דאס רעכט, אויס פֿרײער ענטשליעסונג דען יונגען נאפּאָלעאָן אָדער אירגענד אײנען אנדערן אױף דען פֿראנצאָזישען טהראָן צו בערופֿען. אללײן אלס „גדן" װירד זיך דאס פֿראנצאָזישע פֿאָלק ניעמאלס פֿערשענקען לאססען, דאמיט נור מארשאלל מאק מאהאָן זײנע טאָכטער, װיא מאן צו זאגען פּפֿלעגט, „אונטער דיא הױבע" ברינגע.

*) (װ ע ל כ ע ר א י ז ט ד ע ר װ י ר ק ל י כ ע פֿ ע ר ב ר ע כ ע ר?) װיר האבען פֿאָר קורצעם בעריכטעט, דאס אײן יודע נאמענס װײנבערגער אין טאָרדא (זיעבענבירגען) זאממט זײנער פֿרױא בערױבט אונד ערמאָרדעט װאורדע. װיר האבען אױך ערװעהנט, דאס װײנבערגער אײן יונגעס מעדכען, דיא טאָכטער אײנעס פֿערװאנדטען, אלס ציעה-טאָכטער אים הױזע האטטע, װעלכעס עבענפֿאללס פֿערװאונדעט װאורדע, דעננאך אבער אם לעבען בליעב. דיעזעס מעדכען גאב מיט פֿאָללער בעשטיממטהײט אן, דאס נור א י י ן יונגער מאנן דיעזען רױב-מאָרד פֿעראיבט האבע. דער פֿעראדאכט פֿיעל דענן אױך אױף אײנען געזעללען דעם װײנבערגער, דער אם טאגע נאך דעם פֿאָרגעפֿאללענען רױב-מאָרדע אױס דער געגענד פּלאָטצליך פֿערשװאונד. נון לײפֿען גלײכצײטיג אױס קלױזענבורג אונד אױס װערשעטץ בעריכטע אײן, דאס דער רױב-מאָרדער פֿערהאפֿטעט װאורדע. אײן פּאָליצײא-װאכטמײסטער האט נעמליך אם 14-טען דיעזעס אין קלױזענבורג אײנען פֿערדעכטיגען יונגען מענשען ערגריפֿפֿען, דער נאך אײנעם שטרענגען פֿערהאָרע עס אײנגעשטאנדען, דען רױב-מאָרד אן דעם עהע-פּאארע װײנבערגער אין טאָרדא פֿעראיבט צו האבען. אם 16-טען דיעזעס האט אין װערשעטץ אײן פּאָליצײא-מאנן עבענפֿאללס אײנען פֿערדעכטיג אױסזעהענדען יונגען מענשען ערגריפֿפֿען. מערקװירדיג היעבײא איזט אבער, דאס אױך דיעזער יונגע מאנן בײם אונטערזוכונגס-ריכטער צו פּראָטאָקאָלל געגעבען, דאס ע ר דער אײגענטליכע רױב-מאָרדער דעם עהע-פּאארעס װײנבערגער זײא. אײנע דיעזער בײדען אױסזאגען איזט געװיס אײנע ליגענהאפֿטע, דא יא דאס מעדכען בעהױפּטעט: עס מיט אײנעם אײנציגען געזעהען צו האבען, דאס נור א י י ן יונגער מאנן דען רױב-מאָרד פֿעראיבט האבע. עס ענטשטעהט מיטהין דיא פֿראגע: װעלכער אונטער דיעזען בײדען איזט דער װירקליכע פֿערברעכער? עבען דיעזער „איבערפֿלוס" אן פֿערברעכערן לאסט אונס פֿערמוטהען, דאס דער װירקליכע פֿערברעכער פֿיעללײכט נאך אימטער אױף „פֿרײעם פֿוסע" זיך בעפֿינדע. אָהנע גרונד האט װאָהל דער געװיס אונשולדיגע אונטער דען בײדען אײנגעפֿאנגענען דאס פֿערברעכען דאָך ניכט אױף זיך גענאָממען. װער װײס, װעלכע פּײניגונגען בײא דער פֿאָראונטערזוכונג פֿאָרגענאָממען װאורדען! עס איזט בעקאנט, דאס דאס בעריטשם היפֿיג דער פֿאלל געװעזען, דאס אונשולדיגע מענשען ליעבער אײן שװערעס פֿערברעכען, דאס זיא ניכט פֿעראיבט, איבער זיך גענאָממען, אום נור דען הארטען פּײניגונגען בײא דער פֿאָראונטערזוכונג צו ענטגעהען. דא אײנער דער אײנגעפֿאנגענען יונגען לײטע ג ע װ י ס אונשולדיג איזט, זאָ קאנן דיעס װאָהל אױך בעציגליך דעם אנדערן דער פֿאלל זײן. מאָגליך, דאס עבען בײדע דאס שװערע פֿערברעכען נור אױס דעם גרונדע איבער זיך גענאָממען, אום פֿאָר דען פּײניגונגען אין דער פֿאָראונטערזוכונג זיך צו רעטטען. אײן דורך שלעגע, הונגער אָדער שטרענגען כערקער אבגעפּרעסטעס געשטענדניס קאנן הײדבאיס ניכט אלס געשטענדניס געלטען, דאמיט יעמאנד אױף גרונד דעסזעלבען „פֿעראורטהײלט" װערדע.

*) (א י נ ע ר ע ל י ג י אָ ז ע ש װ י נ ד ע ל י י א.) אױס ט ע פּ ל י ץ (באָהמען) װירד זאָבען פֿאָלגענדעס בעריכטעט: דיעזער טאגע װאורדע היער פֿאָן דער פּאָליצײא אײנע געזעללשאפֿט ענטדעקט, װעלכע זײט לענגערער צײט אים נאהע געלעגענען װאלדע „געהײמע פֿערזאממלונגען" אבהיעלט. דיא אנפֿיהרער דיעזער געזעללשאפֿט װארען „רעליגיאָנע שװינדלער", דיא דען ארמען לײטען, דיא זיך איהנען אנשלאָססען, דאס געלד אױספֿאָפּפּטען. דיא געזעללשאפֿט האטטע בערײטס 300 מיטגליעדער. צום גראָסטען טהײלע אױס ארמען ארבײטערן בעשטעהענד. זיא פֿיהרטע דען נאמען אפּאָסטעל-פֿעראײן (חבל נביאים). זיא האטטע אױך אײנע פֿעראײנס-כאססא, אין װעלכע יעדער ארבײטער פֿאָן דעם שװער פֿערדיענטען גילדען פֿאָללע 10 קר' (אלזאָ: דאס „מעשר"!) אײנצאהלען מוסטע. װער נאך מעהר הערגאב, דעם װאורדע אײן גראָסערער אנטהײל אים יענזײטס (חלק לעולם הבא) צוגעזיכערט. נאטירליך װארען עס דיא שפּיצביבישען פֿיהרער, דיא דאנן דאס אין דיעזער װײזע אױסגעפֿאָפּטע געלד אײנשטעקטען. דאס װאר נאך ניכט אללעס. אום דיא ארמען לײטע צו געװיננען, האבען דיעזע „רעליגיאָזען שװינדלער" אױך אין אײנען „פּאָליטישען שװינדעל" זיך אײנגעלאססען, דער נאטירליך בײא װײטעם געפֿעהרליכער ערשײנען מוסטע. זאָ שטעללטען דיא אנפֿיהרער פֿיר איהרע געזעללשאפֿט פֿאָלגענדע גרונדזעטצע אױף: 1) װער שולדיג איזט, ברױכט זײנע שולדען ניכט צו צאהלען. 2) װער סאָלדאט איזט, ברױכט ניכט אײנצורוקען. 3) דאס אײגענטהום אנדערער, דיא ניכט דעם אפּאָסטעל-פֿעראײנע אנגעהאָרען, ברױכט מאן ניכט צו בעאָבאכטען, זאָנדערן דארף מאן דאסזעלבע אָהנע װײטערעס שטעהלען אָדער רױבען. 4) אללע רײכען קלאָסטער אונד קירכען מיססען פֿאָן דעם אפּאָסטעל-פֿעראײנע אין בעזיטץ גענאָממען װערדען." — אום דיא אונװיססענדען לײטע נאך מעהר צו טײשען, רעדעטען דיא אנפֿיהרער דענזעלבען אײן, דאס אױך דער פּאפּסט אונד דער דײטשע קאיזער „אים געהײמען" דעם אפּאָסטעל-פֿעראײנע בײגעטרעטען זינד, װעסהאלב דער פֿעראײן אױף דיא װירקזאמסטע אונטערשטיטצונג צור ערהײבונג זײנער צװעקע רעכנען קאנן. עס ליעגט אױף דער האנד, דאס דיא עבען ערװעהנטען פּאָליטישען גרונד-זעטצע זעהר געפֿעהרליכער נאטור זינד. עס װאר דאהער אײן גליק, דאס דיא געזעללשאפֿט פֿאָן דער פּאָליצײא נאך רעכטצײטיג ענטדעקט װאורדע, בעפֿאָר זיא אײנען גראָסערען שאדען אנגעריכטעט. דער הױפּט-רעדעלספֿיהרער דער דען טיטעל „האָהען-פּריעסטער" (כהן גדול) אנגענאָממען, איזט אײן שנײדער-געזעללע, אים זאבסען. אלזאָ װאר עס אײן שנײדער-געזעללע, דער דען ארמען לײטען ניכט בלאָס דיא האָזען,

קײם האטטע דער ראבבי זײן נעבעט בעענדעט, זאָ טראט דער קערקער-מײסטער אײן, אום דיא פֿעססעלן פֿאָן ר' גרשום'ס הענדען צו נעהמען. שטאאטס-געפֿאנגענע דירפֿטען ניכט געפֿעססעלט װערדען. שאָן גלױבטע דער ראבבי, מאן קאָממע, אום איהן צו בעפֿרײען; אללײן ער טײשטע זיך. דער קערקער-מײסטער פֿערקינדעטע נור דיא אבענדערונג דער מאָרטער-ארט.

צו דאמאליגער צײט װאורדען שטאאטס-פֿערברעכער צום „הונגער-טאָדע" פֿעראורטהײלט; מאן בראכטע זיא אין אײנען אללײנשטעהענדען טהורם, גאב איהנען שפּײזע אונד טראנק אונד פֿערשלאָס דאנן דען טהורם, אום איהן ניכט װיעדער צו אָפֿפֿנען ביז נאך דעם מוטהמאסליך אײנגעטרעטענען טאָדע דעם געפֿאנגענען. דאנן װאורדע דעם פֿערשמאכטענען אײן אנשטענדיגעס בעגרעבניס צו טהײל.

ר' גרשום באט דען קערקער-מײסטער, צום קאיזער צו געהען אונד איהם צו זאגען, דאס דער רינג, דער איהם דיא קאיזערליכע בעגנאדיגונג צוזיכערטע, איהם ענטװענדעט װאָרדען זײא. אללײן דער קערקער-מײסטער בליעב אונערבישליך; ער פֿירכטעטע צו זעהר דען אײנוכען יאָהאנן.

אום מיטטערנאכט אָפֿפֿנעטען זיך װיעדערום דיא קערקער-טהירען. דער פּאטריארך (נײעכישער בישאָף) טראט אײן אונד װעקטע דען שלומטערנדען ראבבי.

„מײסטער, (שפּראך ער) איהר שלאפֿט דען שלאָף דעם גערעכטען; איך װײס, דאס איהר קײן אונרעכט בעגאנגען: איך קעננע דיא בעטרינערײען דעם אײנוכען."

„אָ, (באט ד"ר ראבבי) זאָ רעטטעט מיך, זאָ נעהמט צום קאיזער אונד ענטהיללט איהם אללעס!"

„אונד װער, (שפּראך דער פּאטריארך) װירד מיך דאנן פֿאָר דער ראבע דעם אײנוכען שיטצען? דאָך, איך װילל אײך ניכט אללײן ר ע ט ט ע ן, איך װילל אײך בעפֿאָרדערן אונד ערהעבען; יעדאָך אונטער אײנער בעדינגונג!"

„אונד דיא איזט?"

„זעהט, איך שעטצע אונד אכטע אײך; איך פֿערעהרע אײערע האָהע װײזהײט. איהר קאָננט, װענן איהר װאָללט, צום מיטרעגענטען דעם קאיזערס עמפּאָרשטײגען, איך ביעטע אײך לעבען, פֿרײהײט, מאכט, עהרע אונד רײכטהום, װענן איהר אײך נור ט ױ פֿ ע ן לאססען װאָללט. —"

„זאָ ציעהע איך דען טאָד פֿאָר." (ערװידערטע ר' גרשום ענטשײדען.)

„זײד ניכט זאָ האלסשטאררינ! (זאגטע דער פּאטריארך) דער אײנוך יאָהאנן איזט פֿערהאסט אים גאנצען קאיזעררײכע. פֿערשפּרעכט איהר, מיר דארין צו װיללען צו זײן, זאָ נעהמע איך גלײך צום קאיזער, פֿערקינדע איהם אײער ענטשלוס, ענטהיללע דיא אונטאטען בעטרינערײען דעם אײנוכען אונד איהר שײשעט, װיא אײנסט יאָזעף, דער זאָהן יאַקאָבס, אױס דעם געפֿענגניססע צום ט ה ר אָ נ ע, װעהרענד דער שליממע אײנוך יאָהאנן שטאטט איהרער שטערבען זאָלל!"

„אָ, לאסט מיך, הערר, לאסט מיך ליעבער שטערבען (באט דער גרײזע ראבבי) בעססער היער עלענדליך צו גרונדע געהען, אלס נאָטטעס גנאדע צו פֿערליערען פֿיר דיא עװינקײט."

„אונד אײער יידישער נאָטט, לעסט ער ניכט אײך, דען שולדלאָזען, גלײך אײנעם פֿערברעכער שטערבען?" (פֿראגטע דער פּאטריארך.)

„זײן הײליגער װיללע געשעהע! (װײפֿצטע ר' גרשום אױף) פֿיעללײכט װילל ער מיך היער ביסען לאססען, װאס איך עטװא אונרעכטעס געטהאן. דאמיט ער מיר פֿאָלל-קאָממען נעבע דיא זעלינקײט, דיא ער זײנען פֿראָממען בערײטעט. אך, איך מאָכטע גערן נאך לעבען, נאך נישצען דער מיטװעלט אונד דער נאכװעלט דורך דיא קעננטניססע, דיא איך מיר ערװארבען. ניעמאלס אבער װערדע איך מיר לעבען אונד פֿרײהײט דורך אײן פֿערברעכען ערקײפֿען!"

„אונד נעננט איהר מײנען פֿאָרשלאג אײן פֿערברעכען?" (זאגטע דער פּאטריארך אונװיללינג.)

„אָ, עס איזט קײן גראָסערעס (ערװידערטע ר' גרשום), אלס אבטריננינג צו װערדען דעם נאָטטע דער פֿעטער אונד זײנער הײליגען לעהרע."

„זאָ קאנן איך אײך ניכט רעטטען; זאָ מיססעט איהר דענן שטערבען!" (זאגטע דער פּאטריארך.)

„זאָ נאָטט מיך רעטטען װילל, (ערװידערטע ר' גרשום מיט הינגעבונג) זאָ װערדע איך ניכט שטערבען. האט ער אבער מײנען טאָד בעשלאָססען, זאָ קאָננטעט אױך איהר מיר ניכט העלפֿען."

„איך העטטע אײך גערן געהאָלפֿען (פֿערזיכערטע דער פּאטריארך) אללײן איהר זעלבסט װאָללט עס ניכט."

„נײן, איך װילל עס ניכט אום ד ע ן פּרײז, װעלכען איהר פֿאָדערט." (זאגטע ר' גרשום.)

„זאָ בערײטעט אײך צום טאָדע פֿאָר!" (שלאָס דער פּאטריארך.)

(פֿאָרטזעטצונג פֿאָלגט.)

פערשיעדענע נייאיגקייטען.

* (איינע הייזליכע אנגעלעגענהייט) אין דער געשיכטע דער פריסישען קאניגע קאממט פאלגענדע ערצעהלונג פאר: קאניג פריעדריך דער גראסע, דער איין זעהר גוטער פיינ-שמעקער וואר, ליעס זיך איינען קאך אוים פאריז קאממען. דיעזער קאך וואוסטע גאנץ נאך דעם געשמאקע דעם קאניגס צו קאכען, צום בעווייזע האטטע איהן דער קאניג פאללע ניין יאהרע געהאלטען. איינעס טאגעס ערהיעלט דיעזער קאך אוים פאריז דיא נאכריכט, זיינע מוטטער ווערע זעהר געפעהרליך ערקראנקט, ער מאגע זאפארט נאך פאריז קאממען. דער קאך וואללטע פאם קאניג אורלייב נעהמען, אבער דיא קאניגין ליעס דאס ניכט צו, אינדעם זיא זאגטע: „דער קאניג דארף גאר ניכט פאן דיינער אברייזע וויססען. ער איזט שאן זא לאנגע אן דיינע קיכע געוואהנט, אונד זאבאלד ער ערפאהרט, דאס איהם איין אנדערער קאכט, ווירדע איהם דאס עססען ניכט שמעקען. שאפפע נור איינען גוטען קאך אן דיינער שטעללע אונד פאהרע אין גאטטעס נאמען צו דיינער קראנקען מוטטער. דוא ווירסט גליקליך צוריקקאממען, אונד דער קאניג ווירד דיינע אבוועזענהייט פערצייהען.“ — דער קאכ-שטעלל-פערטרעטער קאכטע נון ווירקליך זעהר בראוו, גאנץ נאך דען רעגעלן דעם אלטען קאכס, דעם קאניג שמעקטע וויטער דאס עססען, ער פערשפירטע גאר קיינע פערענדערונג אין דער קיכע, אונד ערסט אלס דער אלטע קאך נאך דעם געזונד-ווערדען זיינער מוטטער נאך בערלין צוריקקעהרטע, שטעללטע ער זיך דעם קאניג פאר אונד זאגטע: „מאיעסטעט! פאללע 9 יאהרע האטטע איך דיא האהע עהרע, דיא קיכע אייערער מאיעסטעט צו לייטען, קיינע איינציגע שפייזע ווארדע אהנע מיין הינציטהון בערייטעט; פלאטצליך אבער האבען מיך האהערע פפליכטען אבבעריפען. מיינע מוטטער ערקראנקטע, מיט בעוויללינגונג איהרער מאיעסטעט דער קאניגין קאננטע איך מיך אן דאס קראנקענבעטט מיינער מוטטער בעגעבען אונד דורך אייפאפפערנדע פפלעגע איהרע געזונדהייט וויעדער הערשטעללען. מאיעסטעט! איך ליעס מיך וואהל וועהרענד מיינער אבוועזענהייט דורך איינען דער בעסטען קאכע פערטרעטען אונד עס פרייט מיך צו האערען, דאס איך היער גאר ניכט פעהלטע. אבער דעננאך דענקע איך מיר, ווענן איך צוויא גוטע קאכע גאנץ נאך דענזעלבען רעגעלן קאכען, זא קאנן דאך דיא פאן יעדעם בערייטעטע שפייזע ניכט דענזעלבען געשמאק האבען. זאללטען נון אייערע מאיעסטעט וועהרענד מיינער אבוועזענהייט אין דען שפייזען איינען אנדערן, ווענן אייך איינען בעססערן געשמאק פערשפירט האבען, זא ביטטע איך אים אללערגנעדיגסטע פערצייהונג!“ — דער קאניג לאכטע רעכט הערצליך אונד זאגטע: „איי יאהאנן, זייא ער דאך געשיידט אונד ענטשולדיגע ער זיך ניכט איבער פערענדערונגען, דיא איך זעלבסט ניכט פערשפירע. ווער געקאכט האט, האט געקאכט, דיא הויפט-זאכע איזט, דאס דיא שפייזען גוט ווארען. איך ערטהיילע איהם דען גוטען ראטה, מיר קינפטיגהין פאן זאלכער קיכענקריזיס קיינע מעלדונג צו ערטהיילען, דא מיך דיא מיניסטער-קריזיס גענוגענד בעשעפטיגט.“ — —

זא וויט דיא געשיכטע. — ווענן איך נון דא דען „גוטען ראטה“ דעם קאניגס פריעדריך ניכט בעפאלגע אונד אין דיעזען וויכטיגען קריעגס-צייטען איך פאן איינער מיינער הייזליכען אנגעלעגענהייטען ערצעהלע, זא געשיעהט דיעס נור אוים דעם גרונדע, וויל איך אונטער מיינען געעהרטען לעזערן פיעלע פריינדע האבע, דיא אן מיינען ליידען אונד פריידען טהיילנעהמען. פאללע ניין יאהרע שרייבע אונד לייטע איך דיעזע צייטונג. עס וואר נאך קיין בלאטט ערשיענען, אין דעם איך ניכט געשריעבען, אונד דאס איך ניכט פאר דעם דרוקע דורכגעלעזען אונד קארריגירט העטטע. פאר 2 מאנאטען מוסטע נון מיינע פרויא מיט מיינעם קראנקען קינדע אין דאס באד ליפיק (אן דער טירקישען גרענצע) רייזען, אונד זיא העטטען בערייטס אנפאנג דיעזעס מאנאטס נאך הויזע קאממען זאללען, דא בעקאם איך אם 2-טען דיעזעס איינע דעפעשע אויס ליפיק מיט דער ערשיטטערנדען מעלדונג, מיינע פרויא זייא זעהר געפעהרליך ערקראנקט אונד וויגשע מיך נור נאך צו זעהען. שנעלל מוסטע איך דיא לייטונג מיינעס בלאטטעס איינעם מיינער בעסטען מיטארבייטער אנפערטרויען אונד מיך נאך ליפיק אן דאס קראנקען-בעטט מיינער פרויא בעגעבען. — איך האטטע דארט קיממער-פאללע טאגע פערלעבט, פאללע צוייא וואכען שוועבטע מיינע פרויא אין גראססער לעבענס-געפאהר, ביז זיך נון גאטט אונזער ערבארמטע אונד היילונג אונד גענעזונג זענדעטע, זא דאס איך געסטערן זאממט פאמיליע וויעדער היער איינטרעפפען אונד דיא לייטונג דיעזער צייטונג וויעדער איבערנעהמען קאננטע. איך האפפע נון, דאס מיינע געעהרטען לעזער מיינע 17-טעגיגע אבוועזענהייט ניכט געשפירט האבען, דענן דאס בלאטט וואר אויך וועהרענד דיעזער צייט גוט געשריעבען אונד בראוו צוזאממענגעשטעללט. זאללטע אבער דאך מאנכער לעזער איינע ענדערונג אין דער שרייב-ווייזע דעם בלאטטעס בעמערקט האבען, זא מאגע ער דאך בעדענקען, דאס ניכט אללע מענשען איינע אונד דיאזעלבע דענקונגס-ארט אונד איינע אונד דיאזעלבע שרייב-ווייזע האבען קאננען (אין שני נביאים מתנבאים בסגנון אחד.) זאללטע נון וועהרענד מיינער אבוועזענהייט איין פעהלער אין דער עקספעדיציאן דעם בלאטטעס פארגעקאממען זיין, זא ביטטע איך מיר דאס זאפארט אנצוצייגען, איך ווערדע אללעס וויעדער גוט צו מאכען זוכען. דיא „קארטע פאם רוסיש-טירקישען קריעגס-שויא-פלאטצע אין אזיען“, וועלכע מיינעם פערשפרעכען געמעס שאן אנפאנגס דיעזעס מאנאטעס העטטע ערשיינען זאללען, ווירד וועגען דעם אבען אנגעגעבענען צווישען-פאללעס ערסט ענדע דיעזעס מאנאטעס ערשיינען קאננען, אונד איך האפפע, דאס מיינע געעהרטען לעזער דיעזעס אהנע מיין פערשולדען געשעהענע פערזיימניס ענטשולדיגען ווערדען.

* (דער דייטשע קאיזער) איזט אם 17-טען דיעזעס נאכמיטטאגס אין גאסטיין איינגעטראפפען. עס פערלויטעט נון מיט בעשטיממטהייט, דאס צווישען דעם דייטשען קאיזער אונד אונזערם מאנארכען באלד איינע צוזאממענקונפט שטאטטפינדען ווערדע. דער ארט דער צוזאממענקונפט ווירד וואהרשיינליך זאלצבורג זיין. וויא עס שיינט, פיהלט דער גרייזע ווילהעלם זעלבסט דאס בעדירפניס, מיט אונזערעם מאנארכען בעציגליך דער אריענטאלישען פראגע איינע פעסטע פעראיינבארונג צו טרעפפען.

* (וועלכע ראללע איין „שדוך“ אין דער פאליטיק שפיעלט!) דיא גאנצע וועלט שטוינטע ביזהער דאריבער, דאס דער פרעזידענט דער פראנצאזישען רעפובליק, מארשאלל מאק מאהאן, אם 16-טען מאי פלאטצליך דאס פארטשריטטס-מיניסטעריאום ענטליעס, אום זיך מיט מענגערן דעם ריקשריטטס אומציגעבען. זייטדעם זינד בערייטס 2 פאללע מאנאטע פערשטריכען אונד ניעמאנד קאננטע דען גרונד ערפאהרען, וועסהאלב מאק מאהאן דורך דען ערוועהנטען שריטט גאנץ פראנקרייך אין איינע אייפרעגונג פערזעטצטע, דיא יא איהם זעלבסט לייכט געפעהרליך ווערדען קאנן. זאללטע עטווא דער פרעזידענט דער פראנצאזישען רעפובליק אוים „ריינער פאליטישער איבערצייגונג“ אויף דיא וויעדער-הערשטעללונג איינער מאנארכיע אין פראנקרייך הינארבייטען? עבענזא וועניג וואוסטע מאן, אב דערזעלבע עטווא דען יונגען נאפאלעאן אויף דען פראנצאזישען קאיזער-טהראן זעטצען וואללע, אדער אבער איינען מאנן אוים דעם הערר-שער-געשלעכט דער בורבאנען אדער ארלעאניסטען! אין פראנצאזישעם בלאטט, דער „קוריער

פאלליעטאן.

פיעל-ווייבערייא.

(12-טע פארטזעטצונג.)

„דיא ביזט אלזא דיינעס פערברעכענס געשטענדיג?“ (פראגטע יאהאנן.)

„איך האבע, (שפראך דער ראבבי סאנלאן:) קיין פערברעכען בעגאנגען; שאן פאר דעם בעגיננע דער ארבייט האבע איך דעם קאיזער געזאגט, דאס איך בייא איינעם זא גראסען ווערקע דיא געהילפען ניכט גענינענד בעאויפזיכטיגען קאננע; איך מוסטע דורך דיא לייטערונג אונד דורך דיא אויסזאנדערונג דער שלאקען דאס זילבער אן געוויכט פערליערען.“

„ווענן דעם זא איזט, (ענטגעגנעטע יאהאנן.) ווארום וויינערטעסט דוא דיך, דעם קאיזער צו זאגען, וויא מאן דאס קונסטווערק וואגען קאננע?“

„וויל איך דען האס מיינער פיינדע אונד ניידער פירכטעטע.“ (ערווידערטע ר׳ גישום.)

„עלענדע אויסרעדען! (ריעף דער ערסטע ריכטער.) איך האלטע דאס פערברעכען פיר ערוויעזען. דער אנגעקלאגטע פערדיענט דען טאד דורך העגקערס-האנד.“

„איך טהיילע דיא אנזיכט אייערער גנאדען, (שפראך דער צווייטע ריכטער.)

„איך איך, אויך איך!“ (ריעפען דיא ריכטער דער רייהע נאך.)

„זא פאללע איך דאס אורטהייל, (פערקינדעטע דער געריכטס-פרעזידענט) נערישאם, דער זאהן דעם יעהודאה, דער פראנקע, זאלל דורך דען שטריק דעם הענקערס פאם לעבען צום טאדע געבראכט ווערדען; זיין טאדטער קארפער זאלל אם גאלגען פערבלייבען, ביז דיא פאגעל דעם הימעלס זיין פלייש פערצעהרט האבען. דאנן זאלל ער איינגעשארט ווערדען אין אונהייליגע ערדע. מאן פיהרע דען געפאנגענען אב.“

ר׳ גישום ווארדע געפעסעלט אונד אין דען קערקער צוריקגעפיהרט.

אלס דער איינזיג יאהאנן דאס טאדעס-אורטהייל דעם קאיזער צור בעשטעטיגונג פארלעגטע, ענדערטע דיעזער דאס אורטהייל דאהין אב, דאס דער ראבבי ניכט דען טאד „געמיינער פערברעכער“ דורך העגקערס-האנד, זאנדערן דען דער „שטאאטס-פערברעכער“ שטערבען זאללע, דענן זא קאננטע ער איהן בייא פארציינונג דעם ריננעס לייכטער בעגנאדיגען. אויך שאב ער דעסהאלב דיא אונטערצייכנונג דעם אורטהיילס נאך איממער אויף.

פערגעבענס האררטע דער קאיזער, דאס מאן איהם דען רינג פארצייגען זאללטע; ער שפראך דאריבער געגען דען מיניסטער זיינע פערוואונדערונג אויס.

„דער האכוויכטיגע יודע, (זאגטע יאהאנן) ווירד דען קאסטבארען רינג פערקויפט האבען. מאגע מיין קאיזערליכער העררר זיך דעססען פרייען! וויא לייכט העטטע דיעזער יודע עטווא פיר דען דייטשען קאיזער אדער פיר איינען אנדערן העררשער נאך איינען זאלכען טהראן פערפערטיגען קאננען; נור דער טאד דעם מייסטערס בעפרייט אייך פאן דיעזער פורכט.“

„דאראן האבע איך אויך שאן געדאכט, (זאגטע דער קאיזער). זא מאג ער שטערבען!“

אונד קאיזער באזיל זעטצטע זיינע אונטערשריפט אונטער דאס אורטהייל. דעססען פאללציעהונג גונמעהר אונווידערריפליך בעשלאססען וואר.

צעהנטעס קאפיטעל. — אים קערקער.

ראבבי גישום זאס אים קערקער, פערצווייפלונג אים הערצען.

„דוא, א גאטט ביזט נערעכט, (שפראך ער) אונד איך האבע געזינדיגט, האבע זעלבסט מיין געהיימניס פערראטהען! א, דאס איך זא שוואך וואר, אונד מיין הערץ האנג אן דיעזעם עלענדען וויב, אין דעם איינע זא פאלשע זעעלע וואהנט! דבורה, דיך טאדעלטע איך וועגען דיינעס מיסטרויענס, אונד וויא וואר דיעזעס זא בעגרינדעט! אונד דאך, וואס איזט מיין פערגעהען, דאס מאן מיך טאדטען וויללז? אך, דיעזעס קונסטווערק, דאס איך אויס אייטלער רוהמזוכט געבויט, אום דעססענוויללען איך מאנאטע לאנג אונטערלאססען האבע, אין דער גאטטעס-לעהרע צו פארשען — עס האט מיר פערדערבען געבראכט! א, גראס איזט מיינע זינדע; פערגעססען האטטע איך דיא לעהרע גאטטעס, מיינעס שאפפערס, איינען טהראן האבע איך געבויט פיר דיעזען קאיזער, אויף דעם צו זיטצען נור איינעם גאטטעס-פירכטיגען הערשער ציעמטע! נון טריטט מאן מיך אונטער דיא פיסע; געפעסעלט זינד מיינע הענדע, אונד באלד זאלל איך איינעם שימפפליכען טאדעס שטערבען! א, גאטט, מיין גאטט, דוא האסט שאן זא אפט מיין געבעט ערהארט, ערהארע מיך יעטצט! אין דיינער האנד זינד דיא הערצען דער קאניגע; לענקע דוא דאס הערץ דעם קאיזערס באזיל, דאס איהן דיא שאנדטהאט רייע, דיא אן מיר יעטצט פאללבראכט ווערדען זאלל!“